

100 éve született az erdők szerelmese II.

Ebben az évben ünnepelhetjük Majer Antal professzor születésének 100. évfordulóját. 1978-ban, mielőtt átvettem a diplomámat, tiszteletem jeleként készítettem vele egy interjút (magnófelvételt), amelynek tartalmát most közkinccsé teszem. Remélem, egykori tanítványai szívesen idézik vissza gondolataink keresztül a sokoldalú professzor személyét, akik pedig csak hallottak róla, azoknak szakmai bölcseségei ma is iránymutatásként szolgálhatnak az erdőművelés elveinek alaposabb megértéséhez.

– *Professzor Úr, e szép életpálya ismeretése alapján mit javasolna Ön a kezdő, mai fiatal szakemberek számára, mit tart fontosnak az életben?*

– Azt hiszem, a legfontosabb az, hogy mielőbb olyan helyre kerüljenek, ahol minél szorosabb kapcsolatot tudnak kiépíteni foglalkozásuk tárgyával, az erdővel. Minél előbb tudjanak ott önállóan alkotni, tehát biológiai, műszaki vagy akár gazdaságtani területen olyan önálló munkát végezzenek, ami egyrészt élményt ad, köti őket ehhez a területhez másrészt pedig – pl. egy szép erdősítésben sétálva pár év múlva –, érezhessék, hogy ennek kialakításában, megvalósításában egy kicsit ők is részt vettek. Szóval a munka öröme mielőbb meg kellene ismerni.

A feladatok teljesítése aztán lassan rávezeti az erdőmérnököt arra, hogy hol hibázott, ami aztán biztonságosabbá is teszi a munkáját. A szakmai ismeret elsajátítása tehát, ilyen önálló alkotótevékenység nélkül elképzelhetetlen.

Sajnos, a mai rendszer kicsit kedvezőtlen olyan szempontból, hogy a fiatalok az erdészeteknél szinte mindig beosztott erdőmérnökként kezdik munkájukat, és sokszor 1-2 évtizedig is ilyen munkakörben foglalkoztatják őket. Azaz kevésbé adatik meg az önálló tevékenység, az alkotómunka lehetősége. Tehát ilyen szempontból nem tartom jónak a mostani erdészeti rendszert, jobb volt a régi, a kisebb egységekkel működő erdőgazdálkodások vagy erdőhivatalok rendszere.

Semmiképpen sem szerencsés, ha a frissen végzett fiatalok erdőgazdaságok, kutatóintézetek vagy éppen itt az egyetem központjában ragadnak. Elméleti vagy alapképzettségüket ugyan gyorsabban csiszolhatják vagy fejleszthetik, azonban gyakorlati rutinnal és ismerettel nem fognak rendelkezni. Pedig az erdészkedésben igen lényeges tapasztalatszerzéstől, biztonságérzéstől esnek el, és ez később majd meglátszik a döntéseik, tanulmányaik, cikkeik vagy éppen előadásaik során. Tehát minden-

képpen, minél előbb ki a gyakorlatba, mert az itt eltöltött néhány év feltétlenül szükséges lesz későbbi sikeres pályájukhoz. Hangsúlyozom azonban, hogy kint a gyakorlatban is harcolni kell az önálló alkotótevékenységért. Ha kis területen is, de küzdeniük kell a fiataloknak a területi önállóságért.

– *Professzor Úr, Ön hogyan látja az erdőgazdálkodás, ezen belül az erdőművelés jelenét és jövőjét?*

– Az erdőgazdálkodás és az erdőművelés is a felszabadulás utáni államosítással olyan óriási álmait valósíthatta meg, amelyre mi, amikor még tanultunk, csak álmainkban gondolhattunk. Az államosítás jóformán erdeink összterületét érintette. Sőt az erdőkön túl erdőtlen területeket is kaptunk, ami miatt nagyarányú erdőtelepítési tevékenység indulhatott el.

A meglévő erdőkben pedig elsősorban az erdőneveléssel, azután az ún. rontott erdők átalakításával, erdőállomány-fejlesztésével olyan tevékenység indulhatott meg az 50-es évek közepétől a 60-as évek végéig, ami joggal nevezhető az erdőgazdálkodás, de különösen az erdőművelés aranykorának.

Sajnos, elsősorban a mezőgazdaság szocialista átszervezése során az er-

dőknek egy része, talán negyede, harmada is elaprózottan kikerült az állami erdészeti kezeléséből, gazdálkodásából, legfőleg felügyeleti körében maradt csak meg. Ugyanígy az erdők egy része egyéb ágazatok kezébe csúszott, itt nemcsak a honvédségi, hanem a vadgazdálkodási ágazathoz került erdőgazdaságokra is gondolok.

Annyira szétaprózott ma az erdőgazdálkodás, hogy nincs is központi irányítás, és ennek a központi irányításnak a hiányát egy ennyire távlatokban gondolkodó tevékenység, mint amilyen az erdőgazdálkodás, igen megérzi.

Sokszor elmondjuk, hogy minden erdésznek, erdőmérnöknek tulajdonképpen két lelke van. Egyrészt élnünk kell a ma elvárt minél több faanyag ki-termelésének, okszerű, észszerű feldolgozásának igényével, másrészt a lelke mélyén minden erdésznek rendelkeznie kell egy olyan hivatástudattal, amelyben érzi, hogy az elkövetkező évtizedek jobb és szebb erdeiért is dolgoznia kell.

Azonban a pillanatnyi haszon felett a tervszerű, távlati célkitűzéseknek kellene győznie. Elsősorban akkor, amikor erdőművelési kérdésekről van szó. Ez a hivatástudat az erdészemberben jobban ki kellene alakuljon, mint minden egyéb szakmában. Hiszen nincs más ágazat, amelyben szinte egy évszázadra előre kellene gondolkodni és dolgozni, mint az erdészeti.

Ebben a főállásban, ebben a szétaprózottságban a távlati érdekek nyilván sokszor csorbat szenvednek. Ehhez hozzá jönnek még a túlságosan mechanizált, túlókonómizált viszonyaink is, amelyek nyilván kényszerből fakadnak. Elsősorban a munkaerőhiányra reagálva az erőteljes gépesítés és a vegyszerezés kényszere is sújtja ma az erdőgazdálkodást, amely nyilvánvalóan koncentráltabb műveletekre kényszeríti az erdőgazdákat.

A gazdaságosság kérdése szintén ezt követeli, így olyan hatást kell kivédjen éppen az erdő, az erdőművelés, ami a mostani főállásban, úgy érzem, hogy nem mindig sikerül. Az elkövetkező hónapoktól e tekintetben sokat remélünk, talán megvalósul újra egy határozottabb, központi irányító szervezet föllállítása, amely azután ki fog hatni a kutatásra, de az oktatás kérdéseire is. Nyugodtan kijelenthetem, hogy napjainkban nemcsak az erdőgazdálkodás,

hanem az erdészeti kutatás és oktatás is súlyos válságkorát éli.

– *Professzor Úr, mi a különbség a jelenkori és a háború előtti egyetemi oktatás között, esetleg mik az egyiknek, vagy a másiknak az előnyei, illetve a hátrányai?*

– A háború előtti oktatás élvezte annak az előnyét, hogy egy olyan, koncepcióval megáldott vezető került a magyar erdészet élére, mint *Kaán Károly*.

Ő az első világháború után, amikor a sok álmodtató döntő trianoni szerződés alapján kis erdőterület maradt Magyarországon, hangsúlyozni tudta az erdészet jelentőségét, és országos szinten súlyt tudott neki biztosítani, még a saját maga előmenetelének förládozása árán is. Hiszen nem sokáig volt államtitkár, pár évnyi működés után erővel nyugdíjazták, azonban hatása még hosszúvek múltán is érezhető volt.

Neki köszönhető, hogy felsőoktatási intézményünk egyrészt a Műszaki Egyetem egyik karaként működhetett a bányászokkal és kohászokkal együtt tovább, és megfelelően fejlődhetett, másrészt úgy válogatta ki, illetve segítette tanári karának a kialakítását, hogy részben a gyakorlati vonalon, részben pedig tudományos téren az akkor legjobban kiemelkedő egyének kerültek egyetemünk tanszékeire.

Ezek az oktatók hazai és külföldi hírnévvel megáldottak lévén, ha nem is voltak mindnyájan kiváló pedagógusok, és az oktatás területén némelyük talán hibáztatható, de kutatóként részünkről, egyetemi hallgatók részéről igencsak elismertek voltak, igen sokra tartottuk, becsültük őket.

Mondhatni, hogy ezek az oktatók alkották meg a magyar erdőgazdálkodásnak a két háború közötti alapjait is. Biológiai vonalon különösen nagy előrehaladást értek el, de akkor kezdődött el igazából a műszaki képzésünk kialakítása is. De az erdészettörténeti vagy közgazdasági vonatkozások fellendítése is ennek az egyetemnek az elődjén vált teljessé, indulhatott még erőteljesebb fejlődésnek.

Az oktatást, nevelést talán kissé el is hanyagolták, ez azonban csak látszólagos volt, mert ebben a korszakban erőteljes volt szakirodalmi fejlődés. Nagyon sok tankönyvünk, szakkönyvünk volt, amelyekből fel lehetett készülni a vizsgákra is.

Másrészt a gyakorlati képzés igen erőteljes volt. Minden gyakorlati tárgynak, így az erdőművelésnek is, szinte minden héten volt egy-egy napja, mikor egész nap erdőműveléssel vagy előtte éppen erdészeti növénytanulással foglalkozhattunk. Az egész napos gyakorlatokon túl év végén kéthetes tanulmányút állt még rendelkezésre az ismeretek bővítéséhez.

Ennek ellenére, ha a két oktatási rendszert, a régit és a mait, összehasonlítom, akkor azt kell mondanom, hogy a mai felsőoktatás sokkal célratörőbb, beosztottabb és céltudatosabb.

Kissé keveslem a gyakorlatok mennyiségét, mert az ilyen tárgyaknak, mint pl. az erdőművelés, olyan szakismereteket kell átadni, amelyek rendkívül változatosak. Egyrészt a magyar erdőknek szinte minden erdőrésztéhez másképp kell közelíteni, kicsit más technológiát kell alkalmazni, tehát egy olyan szemléletet kellene átadni, amit ha minél több erdőrészen mutathatnánk be, az eredmény annál hatékonyabb lenne.

Másrészt a hivatástudat elmélyítése is igényelné, hogy a hallgatókkal ne csak nappal, de esetleg éjszaka is, este meg reggel, esőben, sárban, hóban és fagyban is együtt legyen az ember, hogy megismertesse velük, rászoktassa őket az erdőművelés szépségei mellett annak nehézségeire is, az erdőműveléssel járó nehéz fizikai munkára éppúgy, mint az erdőművelési gondolkodás és szemlélet formálására, alakítására.

Nem lehet sem előadásokkal – különösen a mai alacsony óraszámok mellett –, sem pedig a lecsökkentett gyakorlatokkal pótolni e kívánalmakat még akkor sem, ha a mai oktatás rendszerezettebb és célratörőbb is.

Hadd mondjam el, hogy az új reformterv, amely éppen ebben a tanévben indul el a harmadévesekkel, kicsit próbál segíteni a helyzeten, hiszen visszaállították az egyhetes erdőművelési nagygyakorlatot. Harmadév végén, május első napjaiban egy hetet kapunk ennek megszervezésére. Nagy öröm az is, hogy az új tanterv, még ha az előadások száma le is csökkent, a gyakorlati óraszámokat meghagyta, és összevonásokkal mód van egész napos

gyakorlatok tartására is. Tehát ettől a reformtervtől mindenképpen fejlődést várunk.

– *Professzor Úr, Ön szerint az erdőművelésben milyen fehér foltok vannak még, amelyeket a jövő kutatóinak kellene megoldaniuk?*

– Talán mindössze két lényeges problémát említenék. Egyik a mai élet szülte sürgős követelmény, az erdőművelés és az erdőhasználat igen ellentmondásos ténykedésének a kiegyenlítése, helyzetétele.

Ma az erdőhasználat, elsősorban a fahasználati tevékenység az erdőben egyoldalúan a technikai lehetőségekhez és bizonyos mértékig az ökonomiai követelményekhez igazodik, és az erdőművelés érdekei eléggé háttérbe szorulnak. Ez így van főleg a véghasználatok során, ahol a hajdani 40–45%-os természetes felújítási arány bizony lecsökkent 10%-ra.

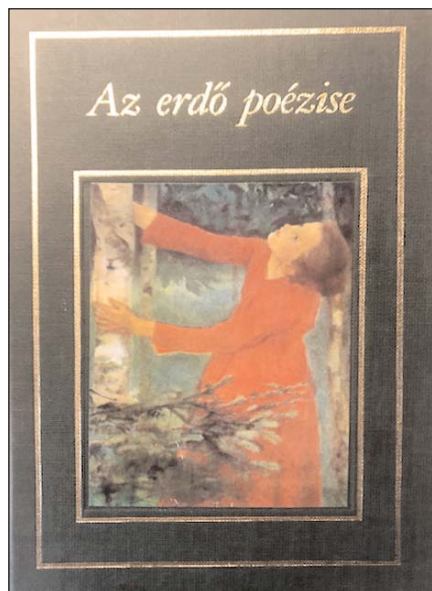
Így van ez azonban az állománynevelések során is, ahol próbálunk egy egyszerű, mechanizált, talán térbelileg valamit segítő tisztítási, gyérítési rendszerrel, azaz látványos beavatkozással dolgozni, mert ez gépesíthető, ahelyett, hogy az állománynevelések által megkívánt biológiai elveket kielégítenénk. Ezt tartom ma a legsúlyosabb problémának.

A másik probléma, ami nagyobb érdeklődést kellene hogy kiváltson, az pedig az erdőművelési ténykedésnek a biológiai alapokra helyezésével kapcsolatos. Tehát az alapok tisztázása továbbra is nagyon lényeges.

Itt gondolok a geobotanikai növénytársulástan továbbfejlesztésére, hiszen a fatermesztés erdőművelési rendszereinek föllálítása során elodázhatatlan, hogy ne a biológiai követelmények kerüljenek előtérbe. És ezeket a biológiai kívánalmakat alaposan össze kellene állítani, kimunkálni szinte fajfajonként.

A növényélettani kérdés az a második olyan alapvonás, ami eléggé elhanyagolt ma a kutatásunkban. Kb. fél évszázaddal ezelőtti megállapításokkal rendelkezünk. Nem elégedhetünk meg ezzel, hanem mindenképpen fokozni kéne a növényélettani és a növényföldrajzi, növénytársulási terén a kutatásokat. Mi a magunk részéről ezen úgy próbáltunk segíteni, hogy most a mi tárcaszintű kutatásaink keretében erdei ökoszisztéma-vizsgálatokra helyeztük a hangsúlyt.

Csoportos komplex kutatást indítottunk Magyarország legmagasabb ren-

dű erdőtársulásában, egy bükkösben Farkasgyepűn, és a legkisebb szervezetszű, de igen sajátos erdőben, egy karszterdőben a Balaton-felvidéken. Ezeknek az a célja, hogy az alapkutatástól a gyakorlati kutatásig bezárólag nemcsak a növényélettan, a növénytársulásban és a biomassza, hanem az állatközösségek vizsgálatával is megalapozzuk az erdőművelési eljárásokat, amelyek a természetes felújítások, az állománynevelés, esetleg állománycsere vagy a rontott erdő átalakítása során kívánatosak.

Remélem, hogy az elkövetkező időben e két fontos erdőtársuláson kívül éppen Sopronban egy gyertyános-tölgyes, esetleg fenyőelegyes állományban is sikerül egy-egy ökoszisztéma bázisterületet kialakítani. Az ebben szerzett adatok és tapasztalatok is segítenék az erdőművelést biztosabb és fejlettebb alapokra helyezni.

– *Végül Professzor Úr, szeretném megkérdezni, hogy a magánéletében a szakmáján kívül foglalkozik-e valamivel, van-e hobbija?*

– Az élet velejárója, különösen a régi, klasszikus iskolákat végigjárt emberknél, hogy bármennyire is egy szakterületen kell elmélyülniük, mint pl. nekünk ebben az erdész-, erdőművelési szakmában, mégis óhatatlanul szeretnénk, ha ezek az elvont szakmai tudományágak valahogy kapcsolódnának más tudományágakhoz, de a nagy, emberi általános műveltséghez is.

Úgy érzem, hogy semmit sem ér egy olyan szakmai tudomány, ami az emberiség nagy tudomány- vagy éppen művészeti ágában nem tudja elhelyezni a maga ténykedéseit. Ezért kezdtektől fogva, középiskolás koromtól

éppen a természetszeretetem indított afelé, hogy elsősorban az irodalomban keressem az olyan művészeti kifejezéseket, elsősorban a lírában, de a novellában, regényben is, amelyek a természettel, később sajátosan inkább az erdővel, a fával kapcsolatosak.

A művészet egyéb ága is érdekelt a középiskolában, zenével elég aktívan foglalkoztam, kicsit megélhetési keresetem is volt annak idején. Így a zenében is sok mindent összegyűjtöttem. Lemezen és magnószalagon, kb. 15–20 órás anyaggal rendelkezem, ami az erdővel kapcsolatos műveket foglalja össze.

Később itt az egyetemen az Erdőműveléstani Tanszék ilyen diszciplináris kutatása során mód volt arra, hogy egyéb művészeti ágakban, elsősorban a festészetben gyűjtsem azokat a diákokat, amelyek az erdővel és a fával kapcsolatos művészeti alkotások.

Nemcsak magyar, hanem külföldi festők remekműveit is sikerült összegyűjtenem, amerre jártam a világban. Így kb. 500-600 diával rendelkezem, amelyek kimondottan erdő-, illetve faábrázolásokkal kapcsolatosak.

Ezeket azután a társadalmi fejlődés, tehát az egyes korszakok stílusirányzatainak megfelelően rendszereztem, és

gyakorlatokon, egy-két órás foglalkozásokon, ha erre mód nyílik, azért a hallgatóknak is bemutatom.

Ők is – most már végezvén az erdészeti tanulmányokkal –, hadd lássák a saját tárgyukat, az erdőt és a fát úgy is, ahogyan azt a művészember látta a különböző korszakokban. Úgy érzem, hogy ezzel a szemlélettel a hallgatók figyelmét hozzáköthetem az általános emberhez, a kultúrához. Azzal, hogy a művészeti ágak egyéb remekeit is megismerik, azokban örömeiket lelik, talán kissé teljesebbé tehetem az életüket.

Amit ezek az alkotások kifejeznek, annyira nemesítik, annyira boldogabbá teszik az embert, ami miatt úgy érzem, hogy egy szakembernek sem szabad ezek előtt elzárkózni. Ki kell nyitni a kaput, és érdeklődésnek megfelelően közelebb kerülni az általános emberi műveltséghez és mondanivalóhoz. Ezzel teljesebbé, szebbé és tartalmasabbá válik életük.

– *Tisztelettel megköszönöm Professzor Úrnak az értékes beszélgetést, azt hogy rendelkezésemre állt, és további munkájához sok sikert és nagyon jó egészséget kívánok.*

Közreadta: **Führer Ernő**
okl. erdőmérnök

Emlékezés a Bakonyban

Majer Antal születésének 100. évfordulója alkalmából a Bakonyerdő Zrt. szervezésében megemlékezést tartottak a Farkasgyepűi Erdészeti forrasztókői egzótásában.

A megemlékezésen Varga László, a Bakonyerdő Zrt. vezérigazgatója, prof. dr. Lakatos Ferenc, a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Karának intézetigazgató egyetemi tanára és Török András egykori tanítvány, a korábbi Állami Erdészeti Szolgálat Veszprémi

Igazgatóságának munkatársa mondta el ünnepi gondolatait.

Prof. dr. Bidló András és prof. dr. Lakatos Ferenc az Erdőmérnöki Kar nevében, míg Varga László és Török András a bakonyi erdészek, erdőgazdálkodók képviselőjében helyezték el az emlékezés koszorúját a Majer Antal-emléktáblánál. A meghitt hangulatú erdész ünnepség emlékfauzettel zárult.

Nagy László

Fotó: Mőcsényi Miklós

**Tagdíj-
befizetési
felhívás!**

Tisztelt Tagtársak!

Az Országos Erdészeti Egyesület küldöttgyűlése a következőkben állapította meg a 2021. évi tagdíjakat:

Tagdíj-kategória	Éves tagdíj, 2021
Kedvezményes (diák, gyes-gyed, munkanélküli, külföldi)	1 600 Ft
Nyugdíjas	4 000 Ft
Aktív dolgozó	10 000 Ft

**A tagdíj
befizetésének
határideje:
2021. február 1.
(hétfő)**

A tagdíj igény esetén két részletben fizethető. Az első részlet fizetésének határideje: 2021. február 1. (egész éves vagy 6 havi tagdíj). A második részlet fizetésének határideje: 2021. június 14. (6 havi tagdíj).

A fizetés történhet:

1. Egyénileg az *Erdészeti Lapok* 2020. decemberi számához mellékelt vagy a helyi csoportok titkáraitól beszerezhető postai csekken. FIGYELEM! A lekérdezési kód változása miatt az esetleg még meglévő, több évvel ezelőtti csekkek nem használhatók, csak a 2015-ben vagy ezután kiosztott csekkeken történhet a befizetés!
2. Egyénileg banki átutalással az Országos Erdészeti Egyesület K&H Banknál vezetett **10200830-32310126-00000000** számú bankszámlájára. Banki átutalás esetén a közlemény rovatban a **befizető nevét, lakcímét és a tagsági kártyája számát** kérjük megadni, ezek hiányában a befizető azonosítása problémás lehet.
3. Csoportosan a helyi csoportokon keresztül. A helyi csoportok a befizető tagok nevét, címét és tagsági kártyájuk számát tartalmazó lista mellékelésével csekken vagy átutalással küldik be az összegyűjtött tagdíjakat.

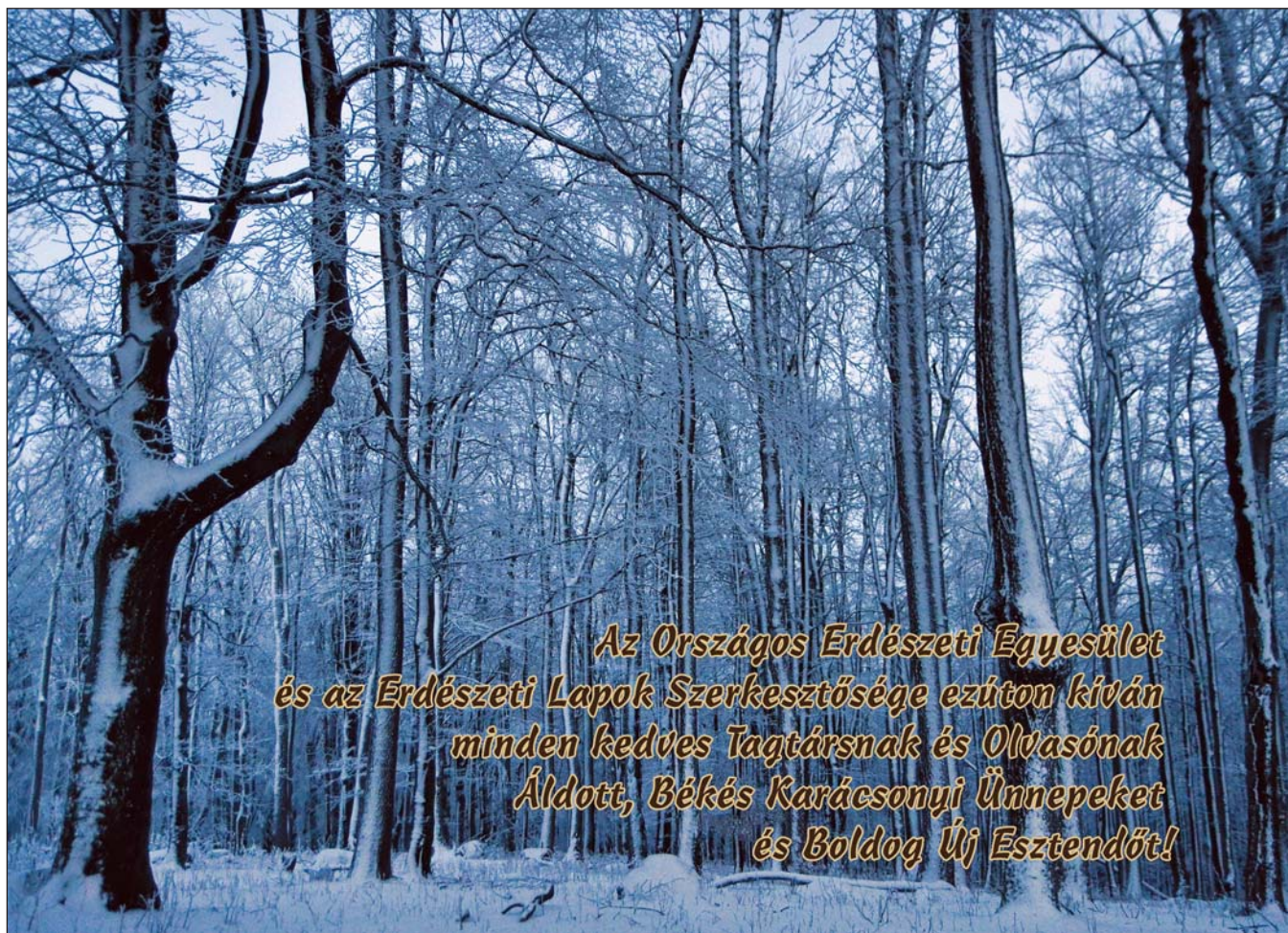
A tagsági kártyák érvényesítése az *Erdészeti Lapok* 2021. márciusi lapszámában kiküldésre kerülő matricával történik, a 2020-as kártyák 2021. február 28-ig érvényesek.

Tisztelettel kérem a tagdíjfizetéssel kapcsolatos határidő betartását!

Minden Tagtársunknak áldott karácsonyt és boldog új esztendőt kívánok!

Budapest, 2020. december 16.

Elmer Tamás főtítkár

*Az Országos Erdészeti Egyesület
és az Erdészeti Lapok Szerkesztősége ezúton kíván
minden kedves Tagtársnak és Olvasónak
Áldott, Békés Karácsonyi Ünnepeket
és Boldog Új Esztendőt!*